

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАТИКИ,
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури

 Василь БРИЧ

“03” _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проєктора з науково-педагогічної роботи

 Віктор ОСТРОВЕРХОВ

_____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

 Святослав ПИТЕЛЬ

“02” _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Екологічна політика Європейського Союзу»

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань: 10 «Природничі науки»

Спеціальність: 101 «Екологія»

Освітньо-професійна програма: «Екологія та біоекономіка»

Кафедра екології та охорони здоров'я

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції, год	Практ., год	ІРС, год	Тренінг, год	СРС, год	Разом, год	Залік (сем.)
Денна	I	II	30	15	5	4	96	150	II
Заочна	I	II	8	4	-	-	138	150	II

03.10.2023

ТЕРНОПІЛЬ - 2023

Робочу програму склав: старший викладач, канд. екон. наук Бицюра Л.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології та охорони здоров'я, протокол № 3 від 03.10.2023 р.

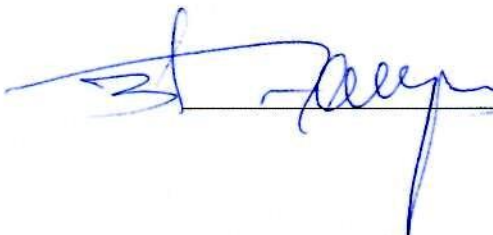
В.о. завідувача кафедри к.е.н., ст. викл. Леонід БИЦЮРА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Екологія», протокол № 3 від 03.10.2023 р.

Голова групи

забезпечення спеціальності к.е.н., ст. викл. Леонід БИЦЮРА

Гарант ОПП

 к.е.н., доц. Василь ФАЙФУРА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Екологічна політика Європейського Союзу»

1. Опис дисципліни «Екологічна політика Європейського Союзу»

Дисципліна «Екологічна політика Європейського Союзу»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань: 10 «Природничі науки»	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 101 «Екологія»	Рік підготовки: <i>Денна – I</i> <i>Заочна – I</i> Семестр: <i>Денна – II</i> <i>Заочна – II</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> <i>Практичні заняття:</i> <i>Денна – 15 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 96 год.</i> <i>Індивідуальна робота - 5</i> <i>год.</i> <i>Тренінг – 4 год.</i>
Тижневих годин: Денна форма навчання семестр – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Екологічна політика Європейського Союзу»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів знань про основні засади, етапи розвитку, вплив та завдання екологічної політики на різних рівнях, зокрема на рівні Європейського Союзу.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення дисципліни «Екологічна політика Європейського Союзу» студенти повинні:

- Знати предмет та завдання екологічної політики;
- Розглянути зміст, структуру та інструментарій екологічної політики.
- Проаналізувати основні напрямки здійснення екологічної політики.
- Набути детального та системного розуміння нових підходів і методів для аналізу процесів формування екологічної політики на різних рівнях;
- Оволодіти аналітичними та методологічними навичками аналізу та порівняння різних аспектів екологічної політики Європейського Союзу;
- Проаналізувати теоретико-методологічні, соціальні та політичні аспекти процесів екологізації України і світу.
- Дослідити зумовленість екологічної політики кризовим станом екосистем.

3. Програма навчальної дисципліни «Екологічна політика Європейського Союзу»

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні засади дослідження екологічної політики ЄС.

Тема 1. Поняття, предмет та методи дослідження екологічної політики.

1. Об'єкт, суб'єкт, предмет екологічної політики.
2. Задачі екологічної політики ЄС. Методи дослідження.
3. Розвиток понятійно-категоріального апарату екологічної політики.
4. Екологізація політики і політизація екології.
5. Екологічна політика як суспільна діяльність.
6. Об'єктивність та суперечність економічних й екологічних інтересів суспільства.

Тема 2. Зумовленість екологічної політики станом екосистеми

1. Екологічні кризи та катастрофи: походження та сутність.
2. Теорія та ознаки екологічних криз, катастроф. Поняття, сутність, типологія та форми екологічних криз.
3. Природні та антропогенні кризи. Історичні форми антропогенних криз.
4. Соціальні аспекти екологічної кризи. Екологічна криза цивілізації як об'єктивне відображення суперечностей суспільства і природи. Екологічна криза як криза духовності. Невідповідність соціального (історичного) і геологічного (природного) часу як визначальний чинник екологічної кризи. Релігійні, культурні, класові та соціальні причини екологічної кризи.
5. Сучасна екологічна криза. Науково-технічна революція і глобальна екологічна криза. Сучасні екологічні катастрофи. Реальні екологічні негативні наслідки. Потенційні екологічні небезпеки. Комплексний характер екологічної проблеми.

Змістовний модуль 2. Зміст, структура та інструментарій екологічної політики Європейського Союзу.

Тема 3. Базис та засоби реалізації екологічної політики ЄС.

1. Мета екологічної політики. Можливості досягнення поставленої мети. Механізм цілепокладання.
2. Структура базису екологічної політики: система правових норм; спосіб організації суспільного виробництва; виробничо-технологічний потенціал природокористування; екологічна культура суспільства. Арсенал засобів здійснення екологічної політики.
3. Основні напрямки та механізм здійснення екологічної політики; комплексуючих впливів (правового, економічного, інформаційно-технологічного і світоглядного зрізу); рівні управління (особистість, колектив, підприємство, галузь, регіон, країна).
4. Критерії ефективності екологічної політики. Основні загально-системні умови успішної екологічної політики ЄС.

Тема 4. Суб'єкти екологічної політики ЄС.

1. Головні суб'єкти екологічної політики. Правове та технологічне регулювання екологічною діяльністю. Роль бізнесу і підприємств у стійкому розвитку і захисті навколишнього середовища. Чинники екологічності правової демократичної держави.
2. Політичні організації як суб'єкт екологічної політики. Екологічна складова діяльності політичних партій.

3. Громадяни, спеціалізовані і наукові заклади як суб'єкти екологічної політики. Природні права людини на здорове природне середовище. Зацікавленість і готовність громадян у здійсненні екологічної політики. Роль наукових та спеціалізованих закладів і організацій в охороні довкілля.

Тема 5. Екологічна компетентність влади

1. Управлінська, плюралістична та колективна види екологічної політики, їх специфіка. Об'єктивні чинники зростання екологічної компетентності влади. Політизація екології й екологізація політики.

2. Екологічний характер сучасної правової держави. Корегування питання власності. Переробка сміття і захоронення агресивних виробничих відходів. Включення питань захисту навколишнього природного середовища до Конституції. Роль Екологічного Міністерства. Критерії ефективності заходів законодавчої влади щодо збереження довкілля. Задачі влади щодо прийняття управлінських рішень, які мають суттєві екологічні наслідки.

3. Відповідальність державної влади як основа в системі управління. Цільові функції соціально значимого екорозвитку. Задачі органів управління національним і регіональним екорозвитком. Основні умови переходу до концепції екорозвитку.

Тема 6. Принципи формування екологічної політики ЄС.

1. Принцип як закон руху і логічний вираз пізнання. Складнощі формування принципів екологічної політики.

2. Сутність основних природоохоронних принципів. Принцип історизму, суспільної доцільності, системності, комплексності, розвитку, біосферизму, адаптації, планетарної єдності, екологічної безпеки.

Тема 7. Галузева екологічна політика ЄС

1. Законодавча база. Нормативно-правові акти, що визначають засади природоохоронної політики

2. Екологічна політика ЄС у різних галузях природокористування.

3. Екологічна політика ЄС у глобалізаційних процесах та кліматичній дипломатії.

Тема 8. Міжнародна екологічна політика.

1. Лідерство у міжнародній екологічній політиці.

2. Взаємозалежність глобальної та національної екологічної політики.

3. Екологічна політика у контексті геополітичних та гео економічних процесів

4. Інтегратори міжнародної екологічної політики.

5. Розвиток та перспективи міжнародного екологічного руху.

4. Структура екзаменаційного кредиту дисципліни

«Екологічна політика Європейського Союзу»

денна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг,	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дослідження екологічної політики ЄС.						
Тема 1. Поняття, предмет та методи дослідження екологічної політики.	6	2		2	12	Поточне опитування
Тема 2. Зумовленість екологічної політики станом екосистеми	4	2	2		12	
Змістовий модуль 2. Зміст, структура та інструментарій екологічної політики Європейського Союзу.						
Тема 3. Базис та засоби реалізації екологічної політики ЄС	4	2		2	12	Поточне опитування
Тема 4. Суб'єкти екологічної політики ЄС	4	2	1		12	
Тема 5. Екологічна компетентність влади	4	2			12	
Тема 6. Принципи формування екологічної політики ЄС	4	2	2		12	
Тема 7. Галузева екологічна політика ЄС.	2	1			12	
Тема 8. Міжнародна екологічна політика	2	2			12	
Разом	30	15	5	4	96	

заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дослідження екологічної політики ЄС.				
Тема 1. Поняття, предмет та методи дослідження екологічної політики.	1		17	Поточне опитування
Тема 2. Зумовленість екологічної політики станом екосистеми.	1	1	17	
Змістовий модуль 2. Зміст, структура та інструментарій екологічної політики Європейського Союзу.				
Тема 3. Базис та засоби реалізації екологічної політики ЄС	1		17	Поточне опитування
Тема 4. Суб'єкти екологічної політики ЄС	1	1	17	
Тема 5. Екологічна компетентність влади	1		17	
Тема 6. Принципи формування екологічної політики ЄС	1	1	18	
Тема 7. Галузева екологічна політика ЄС.	1		17	
Тема 8. Міжнародна екологічна політика	1	1	18	
Разом	8	4	138	

5. Тематика практичних занять

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні засади дослідження екологічної політики ЄС.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.

Тема. Поняття, предмет та методи дослідження екологічної політики.

1. Об'єкт, суб'єкт, предмет екологічної політики.
2. Задачі екологічної політики ЄС. Методи дослідження.
3. Розвиток понятійно-категоріального апарату екологічної політики.
4. Екологізація політики і політизація екології.
5. Екологічна політика як суспільна діяльність.
6. Об'єктивність та суперечність економічних й екологічних інтересів суспільства.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.

Тема. Зумовленість екологічної політики станом екосистеми

1. Екологічні кризи та катастрофи: походження та сутність.
2. Теорія та ознаки екологічних криз, катастроф. Поняття, сутність, типологія та форми екологічних криз.
3. Природні та антропогенні кризи. Історичні форми антропогенних криз.
4. Соціальні аспекти екологічної кризи. Екологічна криза цивілізації як об'єктивне відображення суперечностей суспільства і природи. Екологічна криза як криза духовності. Невідповідність соціального (історичного) і геологічного (природного) часу як визначальний чинник екологічної кризи. Релігійні, культурні, класові та соціальні причини екологічної кризи.
5. Сучасна екологічна криза. Науково-технічна революція і глобальна екологічна криза. Сучасні екологічні катастрофи. Реальні екологічні негативні наслідки. Потенційні екологічні небезпеки. Комплексний характер екологічної проблеми.

Змістовний модуль 2. Зміст, структура та інструментарій екологічної політики

Європейського Союзу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.

Тема. Базис та засоби реалізації екологічної політики ЄС.

1. Мета екологічної політики. Можливості досягнення поставленої мети. Механізм цілепокладання.
2. Структура базису екологічної політики: система правових норм; спосіб організації суспільного виробництва; виробничо-технологічний потенціал природокористування; екологічна культура суспільства. Арсенал засобів здійснення екологічної політики.
3. Основні напрямки та механізм здійснення екологічної політики; комплекс регулюючих впливів (правового, економічного, інформаційно-технологічного і світоглядного зрізу); рівні управління (особистість, колектив, підприємство, галузь, регіон, країна).
4. Критерії ефективності екологічної політики. Основні загально-системні умови успішної екологічної політики ЄС.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.

Тема. Суб'єкти екологічної політики ЄС.

1. Головні суб'єкти екологічної політики. Правове та технологічне регулювання екологічною діяльністю. Роль бізнесу і підприємств у стійкому розвитку і захисті

навколишнього середовища. Чинники екологічності правової демократичної держави.

2. Політичні організації як суб'єкт екологічної політики. Екологічна складова діяльності політичних партій.

3. Громадяни, спеціалізовані і наукові заклади як суб'єкти екологічної політики. Природні права людини на здорове природне середовище. Зацікавленість і готовність громадян у здійсненні екологічної політики. Роль наукових та спеціалізованих закладів і організацій в охороні довкілля.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5.

Тема. Екологічна компетентність влади

1. Управлінська, плюралістична та колективна види екологічної політики, їх специфіка. Об'єктивні чинники зростання екологічної компетентності влади. Політизація екології й екологізація політики.

2. Екологічний характер сучасної правової держави. Корегування питання власності. Переробка сміття і захоронення агресивних виробничих відходів. Включення питань захисту навколишнього природного середовища до Конституції. Роль Екологічного Міністерства. Критерії ефективності заходів законодавчої влади щодо збереження довкілля. Задачі влади щодо прийняття управлінських рішень, які мають суттєві екологічні наслідки.

3. Відповідальність державної влади як основа в системі управління. Цільові функції соціально значимого екорозвитку. Задачі органів управління національним і регіональним екорозвитком. Основні умови переходу до концепції екорозвитку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.

Тема. Принципи формування екологічної політики ЄС.

1. Принцип як закон руху і логічний вираз пізнання. Складнощі формування принципів екологічної політики.

2. Сутність основних природоохоронних принципів. Принцип історизму, суспільної доцільності, системності, комплексності, розвитку, біосферизму, адаптації, планетарної єдності, екологічної безпеки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7.

Тема. Галузева екологічна політика ЄС

1. Законодавча база. Нормативно-правові акти, що визначають засади природоохоронної політики

2. Екологічна політика ЄС у різних галузях природокористування.

3. Екологічна політика ЄС у глобалізаційних процесах та кліматичній дипломатії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8.

Тема. Міжнародна екологічна політика.

1. Лідерство у міжнародній екологічній політиці.

2. Взаємозалежність глобальної та національної екологічної політики.

3. Екологічна політика у контексті геополітичних та геоекономічних процесів

4. Інтегратори міжнародної екологічної політики.

5. Розвиток та перспективи міжнародного екологічного руху.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни «Екологічна політика Європейського Союзу» виконуються самостійно кожним студентом на основі вільного вибору теми завдання. КППЗ охоплює усі основні теми дисципліни. Метою виконання КППЗ є поглиблення знань студентів у тих темах курсу, що найменш розглядаються у лекційних і практичних заняттях. При виконанні та оформленні КППЗ студент може використати комп'ютерну техніку, інформацію з Інтернету, статистичний, довідковий та інші необхідні матеріали. Виконання КППЗ вимагає від студентів навичок опрацювання статистичних показників, вміння робити еколого-економічні розрахунки, аналізувати і систематизувати використану інформацію, робити висновки та рекомендації щодо вирішення поставлених екологічних проблем. КППЗ оцінюється за 100 – бальною шкалою з наступним її переведенням у середньозважену величину в залежності від питомої ваги відповідної складової залікового кредиту.

Варіанти КППЗ з дисципліни «Екологічна політика Європейського Союзу».

1. Об'єкт, суб'єкт, предмет екологічної політики.
2. Задачі екологічної політики ЄС. Методи дослідження.
3. Розвиток понятійно-категоріального апарату екологічної політики.
4. Екологізація політики і політизація екології.
5. Екологічна політика як суспільна діяльність.
6. Об'єктивність та суперечність економічних й екологічних інтересів суспільства.
7. Екологічні кризи та катастрофи: походження та сутність.
8. Теорія та ознаки екологічних криз, катастроф. Поняття, сутність, типологія та форми екологічних криз.
9. Природні та антропогенні кризи. Історичні форми антропогенних криз.
10. Соціальні аспекти екологічної кризи. Екологічна криза цивілізації як об'єктивне відображення суперечностей суспільства і природи. Екологічна криза як криза духовності. Невідповідність соціального (історичного) і геологічного (природного) часу як визначальний чинник екологічної кризи. Релігійні, культурні, класові та соціальні причини екологічної кризи.
11. Сучасна екологічна криза. Науково-технічна революція і глобальна екологічна криза. Сучасні екологічні катастрофи. Реальні екологічні негативні наслідки. Потенційні екологічні небезпеки. Комплексний характер екологічної проблеми.
12. Мета екологічної політики. Можливості досягнення поставленої мети. Механізм цілепокладання.
13. Структура базису екологічної політики: система правових норм; спосіб організації суспільного виробництва; виробничо-технологічний потенціал природокористування; екологічна культура суспільства. Арсенал засобів здійснення екологічної політики.
14. Основні напрямки та механізм здійснення екологічної політики; комплекс регулюючих впливів (правового, економічного, інформаційно-технологічного і світоглядного зрізу); рівні управління (особистість, колектив, підприємство, галузь, регіон, країна).

7. Самостійна робота

1. Об'єкт, суб'єкт, предмет екологічної політики.
2. Задачі екологічної політики ЄС. Методи дослідження.
3. Розвиток понятійно-категоріального апарату екологічної політики.
4. Екологізація політики і політизація екології.
5. Екологічна політика як суспільна діяльність.
6. Об'єктивність та суперечність економічних й екологічних інтересів суспільства.
7. Екологічні кризи та катастрофи: походження та сутність.
8. Теорія та ознаки екологічних криз, катастроф. Поняття, сутність, типологія та форми екологічних криз.
9. Природні та антропогенні кризи. Історичні форми антропогенних криз.
10. Соціальні аспекти екологічної кризи. Екологічна криза цивілізації як об'єктивне відображення суперечностей суспільства і природи. Екологічна криза як криза духовності. Невідповідність соціального (історичного) і геологічного (природного) часу як визначальний чинник екологічної кризи. Релігійні, культурні, класові та соціальні причини екологічної кризи.
11. Сучасна екологічна криза. Науково-технічна революція і глобальна екологічна криза. Сучасні екологічні катастрофи. Реальні екологічні негативні наслідки. Потенційні екологічні небезпеки. Комплексний характер екологічної проблеми.
12. Мета екологічної політики. Можливості досягнення поставленої мети. Механізм цілепокладання.
13. Структура базису екологічної політики: система правових норм; спосіб організації суспільного виробництва; виробничо-технологічний потенціал природокористування; екологічна культура суспільства. Арсенал засобів здійснення екологічної політики.
14. Основні напрямки та механізм здійснення екологічної політики; комплекс регулюючих впливів (правового, економічного, інформаційно-технологічного і світоглядного зрізу); рівні управління (особистість, колектив, підприємство, галузь, регіон, країна).
15. Критерії ефективності екологічної політики. Основні загально-системні умови успішної екологічної політики ЄС.
16. Головні суб'єкти екологічної політики. Правове та технологічне регулювання екологічною діяльністю. Роль бізнесу і підприємств у стійкому розвитку і захисті навколишнього середовища. Чинники екологічності правової демократичної держави.
17. Політичні організації як суб'єкт екологічної політики. Екологічна складова діяльності політичних партій.
18. Громадяни, спеціалізовані і наукові заклади як суб'єкти екологічної політики. Природні права людини на здорове природне середовище. Зацікавленість і готовність громадян у здійсненні екологічної політики. Роль наукових та спеціалізованих закладів і організацій в охороні довкілля.
19. Управлінська, плюралістична та колективна види екологічної політики, їх специфіка. Об'єктивні чинники зростання екологічної компетентності влади. Політизація екології й екологізація політики.
20. Екологічний характер сучасної правової держави. Корегування питання власності. Переробка сміття і захоронення агресивних виробничих відходів. Включення питань захисту навколишнього природного середовища до Конституції. Роль Екологічного Міністерства. Критерії ефективності заходів законодавчої влади щодо збереження довкілля. Задачі влади щодо прийняття управлінських рішень, які мають суттєві екологічні наслідки.
21. Відповідальність державної влади як основа в системі управління. Цільові функції соціально значимого екорозвитку. Задачі органів управління національним і

регіональним екорозвитком. Основні умови переходу до концепції екорозвитку.

22. Принцип як закон руху і логічний вираз пізнання. Складності формування принципів екологічної політики.

23. Сутність основних природоохоронних принципів. Принцип історизму, суспільної доцільності, системності, комплексності, розвитку, біосферизму, адаптації, планетарної єдності, екологічної безпеки.

24. Законодавча база. Нормативно-правові акти, що визначають засади природоохоронної політики

25. Екологічна політика ЄС у різних галузях природокористування.

26. Екологічна політика ЄС у глобалізаційних процесах та кліматичній дипломатії.

27. Лідерство у міжнародній екологічній політиці.

28. Взаємозалежність глобальної та національної екологічної політики.

29. Екологічна політика у контексті геополітичних та гео економічних процесів

30. Інтегратори міжнародної екологічної політики.

31. Розвиток та перспективи міжнародного екологічного руху.

8. Тренінг з дисципліни.

Тематика: Аналіз процесів імплементації екологічної політики ЄС в Україні.

1. Провести аналіз взаємин України та ЄС в екологічному напрямі.

2. Обґрунтувати можливості та механізм імплементації екологічної політики ЄС в Україні.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі навчання дисципліни «Екологічна політика Європейського Союзу» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Екологічна політика Європейського Союзу» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

(%)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ, тренінг)
30%	40%	30%
1. Опитування (тестування) на заняттях: 2 теми по 10 балів – max 20 балів. 2. Письмова робота – max 80 балів.	1. Усне опитування (тестування) на заняттях: 4 теми по 5 балів – max 20 балів. 2. Письмова робота – max 80 балів.	1. Підготовка КПЗ – max 40 балів. 2. Захист КПЗ – max 40 балів. 3. Участь у тренінгах – max 20 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)

85–89	добре	В (дуже добро)
75–84		С (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX(незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Електронний варіант лекцій	1–8
2	Тестові завдання (електронний варіант)	1–8
3	Контрольні роботи (у т. ч. електронний варіант)	1–8

Рекомендовані джерела інформації:

1. Горбач О. Доктрини зовнішньої політики: Історія та сучасний розвиток. Львів, 2005. С. 18–20.
2. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів: монографія / За заг. ред. А. Мазаракі. — К., 2010. — 718 с.
3. Європейське право навколишнього середовища: Навч. посіб. / М. М. Микієвич, Н. І. Андрусевич, Т. О. Будякова; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. - Л., 2004. - 255 с.
4. Курішак Ш. Сучасна екологічна дипломатія: досвід міжнародного співробітництва // Нова політика. — 1997. — №6. — С. 50—51.
5. Каррон де ла Каррьер Г. Экономическая дипломатия. Дипломат и рынок; пер. с фр. М.: РОССПЭН, 2003. 296 с.
6. Сніжко В. В. Нариси з психоетнічної екології України. Київ: Веселка, 2001. С. 78..
7. Blaxekjer L. O. New Practices and Narratives of Environmental Diplomacy, 2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.eir.info/2016/05/29/newpracticesandnarrativesofenvironmentaldiplomacy>
8. Cooper A. F. The Changing Nature of Diplomacy, 2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.oxfordhandbooks.com>
9. Dorsey K. Crossing Boundaries: The Environment in International Relations, 2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.oxfordhandbooks.com>
10. Rootes C., Nulman E. The Impacts of Environmental Movements, 2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.oxfordhandbooks.com>
11. Бохан А. В. Інтегратори екологічної дипломатії // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2016 №5. С. 19-29.17.
12. Потапенко В. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки»: монографія / В. Г. Потапенко; за наук. ред. Є. В. Хлобистова. — К.: НІСД, 2012. — 360 с.
13. Степаненко А. В. Еколого-економічні стратегії в системі забезпечення екологічної безпеки / А. В. Степаненко // Наука та наукознавство. — 2014. — № 4. — С. 77–89. 16.
14. Українець Л. А. Зовнішньоторговельна політика країн – членів ЄС в умовах екологізації економічного розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.02 / Л. А. Українець; НАН України. Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин. — К., 2007. — 19 с.
1. Федунь О. Екологізація міжнародних відносин у контексті сталого розвитку / О. Федунь // Вісн. Львів. ун-ту. — 2012. — Вип. 30.